

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-508-5-10>

Лабзін Вячеслав, доктор філософії (PhD), Київ, Україна

СУЧАСНИЙ ІКОНОСТАС КИЄВО-ПОДІЛЬСЬКОЇ ПОКРОВСЬКОЇ ЦЕРКВИ

Ключові слова: Києво-Подільська Покровська церква, іконостас, бароко, поєднання мистецтв.

Labzin Vyacheslav, PhD, Kyiv, Ukraine.

THE MODERN ICONOSTASIS OF KYIV-PODIL POKROVA CHURCH

Abstract. The modern iconostasis of Kyiv-Podil church was made in the Baroque style in 1999. The iconostasis has a classical composition – it consists of five tiers arranged in two-dimensional horizontal rows: the basement tier, the Sovereign tier, the Feasts tier, the Apostolic tier, and the conclusion.

Key words: Kyiv-Podil Pokrov church, iconostasis, baroco, syntes of art

Києво-Подільська Покровська церква, побудована в 1766-72 рр Іваном Григоровичом-Барським, є яскравим взірцем українського бароко. Її внутрішній простір прикрашає, сучасний іконостас в бароковій стилізації, встановлений у 1999 р. Зроблений за проектом арх. В. Слободянюка, різьблення виконали художники-різьбляри Мих. Свирнюк, В. Парамбуль, а іконописні образи створені художниками Феодосієм Гуменюком з учнями та Андрієм Гончаром (тайна вечера).

За своїм архітектурним рішенням, іконостас тяжіє до дещо стриманої стилістики таких витворів українського сницарства, як наприклад іконостас церкви Воздвиження Чесного Хреста монастиря Великий Скит в Маняві (Богородчанський іконостас), який, цілком допустимо, міг бути джерелом натхнення та слугував прототипом.

Іконостас має класичну композицію, – він складається із п'яти рядів, що розташовані у двомірні горизонтальні яруси: цокольний ряд, намісний ряд, празниковий, апостольський і завершення, розміри 8×6 (7,5 із завершенням) м.

В цокольному ряду в химерно вогнутих чотирикутних картушах розташовані чотири зображення на іконографію старого заповіту: «сон Якова», «Мідний змій», «Ковчег заповіту», «Мученики Маковеї».

На першому ярусі різьблені коринфські колони, що утворюються перелитою стрічкою виноградною лозою з листям і гроно, – попарно фланкують прямокутні дияконські двері з зображеннями архангелів Михаїла та

Гавриїла, Царську браму з мініатюрними зображеннями в шести медальйонах Євангелістів та «Благовещення»; ікони намісного ряду: храмова «Покрова Божої Матері», «Христос-Пантократор», «Божя Матір з Богонемовлям», «св. рівноап. кн. Володимира». Другий ярус складає празниковий ряд, з дванадцятьма святами та іконою «Тайна вечеря». Третій ярус представляє апостольський ряд з одинарними зображенням апостолів і центральною іконою «Деїсус» (Моління). Празникові та апостольські зображення розташовані по дві над іконами нижнього ряду, що зумовило їх значно більшу висоту по відношенню до ширини, особливо у випадку постатей апостолів. Завершує іконостас два медальйони із зображеннями старозавітних Мойсея та Аарона, що обрамленні химерними рослинними елементами та фронтон фланкований волютами зі іконою «Знамення Богородиці», яка повторює його форму. На Царській брамі мініатюрні зображення Євангелістів у медальйонах

Між'ярусний простір антаблементу прикрашений рослинними гірляндами аканту та пальмет, а пілястри розділяють ікони на другому та третьому ярусах. Антаблементи, карнизи, пілястри хоч і розкріповані, але скоріше притаманні класичним взірцям. Площинні елементи мають білий колір, а різьблені покрити шаром позолоти.

Ікони «Деїсус», намісного, та апостольського рядів прямокутні з півциркульним верхом; святкового – мають форму неправильних восьмикутників. Зображення на дияконських дверях мають трапецієподібний верх, що нагадує архітектурні зразки київського модерну.

Іконостас розташований між опірними стовпами вівтарю, хоч і має деякі еkleктичні ознаки, органічно вписаний у внутрішній простір церкви, його стрункі вертикальні лінії та вузькі ікони відтворюють враження висоти та сприяють відчуттю динамічного вертикального руху, а химерні прикраси доповнюють архітектурні рішення будівлі.